

ชุดความรู้ (Knowledge Management)

เรื่อง การส่งเสริมกระบวนการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดบึงกาฬ

คำนำ

สำนักงานสภรณจังหวัดบึงกาฬ ได้จัดทำชุดความรู้ (Knowledge Management) เรื่อง การส่งเสริมกระบวนการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการสภรณ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสภรณ เจ้าหน้าที่สภรณ คณะกรรมการดำเนินการสภรณ หรือผู้ที่สนใจ นำไปใช้เป็นแนวทางในการเลือกตั้ง คณะกรรมการดำเนินการสภรณได้อย่างถูกต้อง และเพื่อสร้างผลสัมฤทธิ์ให้เกิดกับผู้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามกฎหมายสภรณ

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจสภรณ

สำนักงานสภรณจังหวัดบึงกาฬ

สิงหาคม ๒๕๖๒

การจัดการความรู้(Knowledge Management : KM) เรื่อง การส่งเสริมกระบวนการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

ความสำคัญของการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ มีความสำคัญต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ การที่สมาชิกรวมตัวกันจัดตั้งสหกรณ์ขึ้น เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านเงินทุน การผลิต และการจำหน่าย ให้มีความเป็นอยู่ที่ดี ด้วยการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สมาชิกทุกคนจึงเป็นเจ้าของสหกรณ์ แต่เนื่องจากสมาชิกทุกคน ไม่สามารถบริหารงานสหกรณ์ร่วมกันได้จึงจำเป็นต้องจัดให้มีการเลือกตั้ง หรือสรรหาสมาชิกซึ่งเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและมีคุณสมบัติเหมาะสม เป็นคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ เพื่อทำหน้าที่ในการบริหารงานสหกรณ์ โดยพัฒนาสหกรณ์ให้เจริญรุ่งเรืองและก้าวหน้านั่นคง สร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาแก่มวลสมาชิก

สภาพปัญหา

๑. การดำรงตำแหน่งคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์บางแห่งปฏิบัติไม่เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับสหกรณ์ คำสั่งและระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์
๒. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์มีความรู้และเข้าไปแนะนำเกี่ยวกับการดำรงตำแหน่งคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน
๓. ขาดการรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับการดำรงตำแหน่งคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์เพื่อเป็นคู่มือในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์

การดำเนินการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

การดำเนินการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา ๕๐ ให้สหกรณ์มีคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ประกอบด้วย ประธานกรรมการหนึ่งคน และกรรมการอื่นอีกไม่เกินสิบสี่คนซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิก

คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปีนับแต่วันเลือกตั้งในวาระเริ่มแรกเมื่อครบหนึ่งปีนับแต่วันเลือกตั้ง ให้กรรมการดำเนินการสหกรณ์ออกจากตำแหน่งเป็นจำนวนหนึ่งในสองของกรรมการ ดำเนินการสหกรณ์ทั้งหมดโดยวิธีจับฉลาก และให้ถือว่าเป็นการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ

กรรมการดำเนินการสหกรณ์ ซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับเลือกตั้งอีกได้ แต่ต้องไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

ในกรณีที่มีการเลือกตั้งกรรมการดำเนินการสหกรณ์แทนตำแหน่งที่ว่างให้ กรรมการดำเนินการสหกรณ์ที่ได้รับเลือกตั้งอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของ ผู้ที่ตนแทน

นอกจากนี้ ข้อบังคับสหกรณ์ได้กำหนดเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเพิ่มเติมจากพระราชบัญญัติสหกรณ์ คือ ให้กรรมการดำเนินการเลือกตั้งระหว่างกันเองขึ้นดำรงตำแหน่งรองประธานกรรมการ ๑ คน

หรือหลายคน เลขาธิการ ๑ คน และ/หรือเหรัญญิก ๑ คน นอกนั้นเป็นกรรมการ และปิดประกาศให้ทราบ โดยทั่วกัน ณ สำนักงานของสหกรณ์ ทั้งนี้ สหกรณ์จะจัดให้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการอย่างไรนั้น ต้องพิจารณาถึงสภาพแวดล้อมและความเหมาะสม รวมทั้งคำนึงถึงสิทธิของสมาชิกในการเลือกตั้งเป็นสำคัญ และต้องไม่ขัดกับ กฎหมาย และข้อบังคับสหกรณ์ เช่น สหกรณ์ที่มีขนาดใหญ่และมีสมาชิกจำนวนมาก อาจใช้วิธีการให้สมาชิก ในแต่ละเขตหรือพื้นที่ลงคะแนนเลือกตั้ง หรือสรรหาบุคคลที่จะเป็นกรรมการดำเนินการ สหกรณ์ในเบื้องต้น ก่อนกำหนดวันประชุมใหญ่ของสหกรณ์ แล้วนำเสนอรายชื่อบุคคลเหล่านั้นต่อที่ประชุมใหญ่สหกรณ์ เพื่อเลือกตั้งเป็นกรรมการดำเนินการสหกรณ์ต่อไป เป็นต้น ด้วยวิธีการนี้สหกรณ์สามารถ กระทำได้ต่อเมื่อ มีการกำหนดระเบียบของสหกรณ์ว่าด้วยการสรรหาบุคคลเพื่อเข้ารับการเลือกตั้งเป็น กรรมการดำเนินการ โดยได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่สหกรณ์แล้ว คุณสมบัติของคณะกรรมการ ดำเนินการสหกรณ์ นอกจากจะต้องเป็นสมาชิกสหกรณ์และได้รับเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่สหกรณ์แล้วควร เป็นผู้มีคุณสมบัติ ดังนี้

๑. มีความศรัทธาในแนวคิดคุณค่า อุดมการณ์ หลักการและวิธีการสหกรณ์
๒. ประพฤติตนอยู่ในกรอบศีลธรรมอันดี และเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่ผู้อื่น
๓. อุทิศตนเพื่องานสหกรณ์ด้วยความสุจริตเสียสละ และมีความรับผิดชอบ
๔. มีภาวะผู้นำ มีความพร้อมและเต็มใจที่จะปฏิบัติหน้าที่กรรมการดำเนินการสหกรณ์
๕. รับฟังความคิดเห็น และยอมรับในเหตุผลของผู้อื่น
๖. มีความรู้และประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการธุรกิจ ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์

และด้านอื่น ๆ

มาตรา ๕๒ ห้ามมิให้บุคคลซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้เป็นหรือทำหน้าที่กรรมการหรือผู้จัดการ

(๑) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๒) เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ องค์กรหรือหน่วยงานของรัฐหรือ เอกชน ฐานทุจริตต่อหน้าที่

(๓) เคยถูกให้พ้นจากตำแหน่งกรรมการหรือมีคำวินิจฉัยเป็นที่สุดท้ายให้พ้นจากตำแหน่ง กรรมการตามมาตรา ๒๒(๔)

(๔) เคยถูกที่ประชุมใหญ่มีมติให้ถอดถอนออกจากตำแหน่งกรรมการเพราะเหตุทุจริตต่อ หน้าที่

(๕) เคยถูกสั่งให้พ้นจากตำแหน่งกรรมการหรือผู้จัดการตามมาตรา ๘๙/๓ วรรคสอง

(๖) เป็นกรรมการหรือผู้จัดการในสหกรณ์ที่ถูกสั่งเลิกตามมาตรา ๘๙/๓ วรรคสอง

(๗) เป็นบุคคลที่มีลักษณะต้องห้ามตามระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

ข้อบังคับได้กำหนดเกี่ยวกับลักษณะต้องห้ามของบุคคลที่จะเป็นหรือทำหน้าที่กรรมการ ดำเนินการสหกรณ์

๑. สมาชิกซึ่งผิดนัดการชำระหนี้ไม่ว่าต้นเงิน หรือดอกเบี้ยในระยะเวลา ๒ ปีทางบัญชีนับแต่ ปีที่ผิดนัดถึงปีที่เลือกตั้งกรรมการดำเนินการ เว้นแต่การผิดนัดนั้นมีได้เกิดจากการกระทำของตนเอง

๒. ผู้ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ในสหกรณ์นี้

วาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

การดำรงตำแหน่งคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๕๐ วรรคสอง และวรรคสาม นอกจากนี้ ข้อบังคับสหกรณ์ได้กำหนดเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเพิ่มเติมจากพระราชบัญญัติ สหกรณ์กล่าวคือ ภายหลังให้กรรมการดำเนินการออกจากตำแหน่งโดยวิธีจับสลาก ในปีต่อไปให้กรรมการ ดำเนินการที่อยู่ในตำแหน่งจนครบวาระ หรืออยู่นานที่สุด ออกจากตำแหน่งสลับกันไปทุก ๆ ปีและเมื่อครบกำหนดแล้ว หากยังไม่มี การเลือกตั้งคณะกรรมการ ดำเนินการชุดใหม่ ให้คณะกรรมการดำเนินการชุดเดิม รักษาการจนกว่าจะมีการเลือกตั้งคณะกรรมการ ดำเนินการชุดใหม่แต่ต้องไม่เกิน ๑๕๐ วัน นับแต่วันครบวาระ ในกรณีที่กรรมการดำเนินการต้องพ้นจาก ตำแหน่งทั้งคณะ ให้กรรมการดำเนินการที่ได้รับเลือกตั้งใหม่อยู่ในตำแหน่งได้เช่นเดียวกับกรรมการ ดำเนินการชุดแรก และดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๕๐ วรรคสอง การพ้นจากตำแหน่งของ คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ต้องพ้นจากตำแหน่งด้วยสาเหตุหลายประการ ดังนี้

๑. การพ้นจากตำแหน่งตามวาระพระราชบัญญัติสหกรณ์พ.ศ. ๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๕๐ วรรคสอง และวรรคท้าย กำหนดให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ต้องพ้นจากตำแหน่งตาม วาระเมื่อ (๑) อยู่ในตำแหน่งครบ ๒ ปีนับแต่วันเลือกตั้ง หรือ (๒) อยู่ในตำแหน่งครบ ๑ ปีนับแต่วันเลือกตั้ง แล้วถูกจับสลากออกจากตำแหน่ง หรือ (๓) อยู่ในตำแหน่งครบวาระที่เหลืออยู่ของผู้ที่ตนแทนในตำแหน่ง ที่ว่าง

๒. การลาออก คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ทุกคน ทุกตำแหน่ง มีสิทธิที่จะลาออกได้ โดยแสดงเจตนาขอลาออกเป็นหนังสือยื่นต่อคณะกรรมการดำเนินการ หรือยื่นต่อที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์ ซึ่งมีผลให้ พ้นจากตำแหน่งโดยทันที เว้นแต่จะกำหนดวันที่ลาออกไว้ หากไม่เกินกว่าวาระการดำรงตำแหน่ง ของ กรรมการดำเนินการ ของผู้ที่ขอลาออกก็ให้เป็นไปตามนั้น

๓. การขาดจากสมาชิกภาพ พระราชบัญญัติสหกรณ์พ.ศ. ๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๕๐ วรรคแรก กำหนดให้ที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์จากสมาชิก ดังนั้น กรรมการ ดำเนินการคนใด ที่ขาดจากสมาชิกภาพย่อมต้องพ้นจากตำแหน่งโดยทันที ด้วยถือว่าไม่มีความเกี่ยวข้องกับ สหกรณ์แล้ว

๔. การเข้ารับตำแหน่งหน้าที่ประจำในสหกรณ์ ข้อบังคับสหกรณ์กำหนดไว้ว่า กรรมการ ดำเนินการคนใดเข้ารับตำแหน่งหน้าที่ประจำในสหกรณ์ คือ เป็นเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ต้องพ้นจากตำแหน่ง เนื่องจากการเป็นทั้งกรรมการดำเนินการ และเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ในเวลาเดียวกันอาจก่อให้เกิดปัญหาใน การบริหารงาน และการใช้อำนาจในการ พิจารณาเรื่องที่เป็นส่วนได้เสียระหว่างกรรมการดำเนินการกับ เจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ได้

๕. การตกเป็นผู้ผิดนัดการส่งชำระหนี้ไม่ว่าเงินต้น หรือดอกเบี้ย ข้อบังคับสหกรณ์กำหนดไว้ ว่า กรรมการดำเนินการคนใดตกเป็นผู้ผิดนัดการส่งชำระหนี้ ไม่ว่าเงินต้น หรือดอกเบี้ยต้องพ้นจากตำแหน่ง การกระทำที่ถือเป็นผู้ผิดนัดการส่งชำระหนี้ไม่ว่าเงินต้น หรือดอกเบี้ย คือ (๑) ชำระเงินต้นและดอกเบี้ยไม่ตรง ตามเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญาเงินกู้ หรือ (๒) ชำระเงินต้นตรงตามเวลา แต่ชำระดอกเบี้ยไม่ตรงตามเวลา หรือ (๓) ชำระดอกเบี้ยตรงตามเวลา แต่ชำระเงินต้นไม่ตรงตามเวลา

๖. ที่ประชุมใหญ่มีมติถอดถอนคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ทั้งคณะ หรือเป็นรายบุคคล ที่ประชุมใหญ่มีอำนาจในการถอดถอนคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ทั้งคณะ หรือ เป็นรายบุคคล ในกรณี (๑) กระทำโดยทุจริตต่อหน้าที่ (๒) จงใจกระทำการใดโดยผิดกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบสหกรณ์ กระทำ

หรือละเว้น กระทำ โดยประมาทเลินเล่ออันเป็นเหตุให้สหกรณ์ได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรง (๓) กระทำการใดอันเป็นการประกอบธุรกิจ ซึ่งมีลักษณะแข่งขันกับกิจการของสหกรณ์ (๔) กระทำการใดอันเป็นปฏิปักษ์ต่อสหกรณ์ หรือกิจการของสหกรณ์ ทั้งนี้ การลงมติให้ถือเสียงข้างมากของที่ประชุมใหญ่เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ ซึ่งมีผลให้ กรรมการดำเนินการที่ถูกที่ประชุมใหญ่มีมติถอดถอนเพราะเหตุทุจริตต่อหน้าที่ต้องพ้นจากตำแหน่งโดยทันที และไม่สามารถสมัครเป็นกรรมการดำเนินการได้อีก เนื่องจากขาดคุณสมบัติตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๕๒ (๔) สำหรับกรรมการดำเนินการที่ถูกที่ประชุมใหญ่ มีมติถอดถอนเพราะเหตุอื่นต้องพ้นจากตำแหน่งเช่นเดียวกัน แต่อาจสมัครเป็นกรรมการดำเนินการได้อีก

๗. นายทะเบียนสหกรณ์ออกคำสั่งให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ทั้งคณะ หรือเป็นรายบุคคล พ้นจากตำแหน่ง พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๒๒ (๔) กำหนดให้นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ทั้งคณะ หรือ เป็นรายบุคคลพ้นจากตำแหน่ง ในกรณีคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ได้กระทำการ หรืองดเว้นกระทำการ ในการปฏิบัติหน้าที่ของตน จนทำให้เสื่อมเสียผลประโยชน์ของสหกรณ์หรือสมาชิก หรือสหกรณ์มีข้อบกพร่องเกี่ยวกับการเงิน การบัญชีหรือกิจการ หรือฐานะการเงิน ตามรายงานการสอบบัญชี หรือรายงานการตรวจสอบ ซึ่งมีผลให้ต้องพ้นจากตำแหน่งโดยทันที และไม่สามารถสมัครเป็นกรรมการดำเนินการได้อีก เนื่องจาก ขาดคุณสมบัติตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๕๒ (๓) ทั้งนี้ ให้กรรมการดำเนินการที่ถูกนายทะเบียนสหกรณ์ออกคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง มีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ได้ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่รับทราบคำสั่ง และถือว่าคำวินิจฉัยของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติเป็นที่สิ้นสุด

๘. ขาดการประชุมคณะกรรมการดำเนินการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ข้อบังคับสหกรณ์อาจกำหนดให้คณะกรรมการดำเนินการพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุ ขาดการประชุมคณะกรรมการดำเนินการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรหรือไม่ก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพิจารณาของแต่ละสหกรณ์ โดยระบุจำนวนครั้งที่กรรมการดำเนินการขาดประชุม แล้วมีผลต้องพ้นจากตำแหน่งให้ชัดเจน เพื่อป้องกันการเกิดข้อขัดแย้งในภายหลัง

ตำแหน่งกรรมการดำเนินการสหกรณ์ว่างลงก่อนถึงคราวออกตามวาระ

ข้อบังคับสหกรณ์ได้กำหนดการปฏิบัติ ในกรณีตำแหน่งกรรมการดำเนินการสหกรณ์ว่างลงก่อนถึงคราวออกตามวาระเพราะเหตุใด ๆ เว้นแต่เพราะเหตุที่นายทะเบียนสหกรณ์ออกคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง ดังนี้

๑. ให้กรรมการดำเนินการที่ยังดำรงตำแหน่งอยู่ดำเนินการต่อไปจนกว่าจะมีการประชุมใหญ่ เพื่อเลือกตั้งกรรมการดำเนินการขึ้นแทนในตำแหน่งที่ว่าง แต่ถ้าในเวลาใดจำนวนกรรมการดำเนินการลดลงจนเหลือน้อยกว่าองค์ประชุม (ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการดำเนินการทั้งหมด) กรรมการดำเนินการ ที่ดำรงตำแหน่งอยู่จะประชุมดำเนินการใด ๆ ไม่ได้ นอกจากต้องนัดเรียกให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญโดยเร็ว

๒. กรณีตำแหน่งประธานกรรมการว่างลงก่อนถึงคราวออกตามวาระ ให้รองประธานกรรมการทำหน้าที่แทน แต่หากไม่มีรองประธานกรรมการ และยังไม่มีการประชุมใหญ่เพื่อเลือกตั้งใหม่

คณะกรรมการดำเนินการอาจพิจารณาเลือกตั้งกรรมการดำเนินการอื่นขึ้นทำหน้าที่แทนชั่วคราว จนกว่าจะมีการเลือกตั้งใหม่

๓. กรรมการดำเนินการซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งขึ้นแทนในตำแหน่งที่ว่าง ให้อยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่ากำหนดระยะเวลาที่ผู้ซึ่งตนแทนนั้นอยู่ได้

คำแนะนำนายทะเบียนสหกรณ์ “ประเด็นปัญหาแนวทางปฏิบัติวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๒”

ประเด็นที่ ๑ กรณีการควบ การแยกสหกรณ์

ปัญหา

กรณีสหกรณ์ควบเข้ากันเป็นสหกรณ์ใหม่ การนับวาระกรรมการดำเนินการที่มาจากการเลือกตั้งของสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นใหม่นั้น จะต้องนับรวมวาระการเป็นกรรมการของสหกรณ์เดิมด้วยหรือไม่

แนวทางการปฏิบัติ

เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์ได้รับจดทะเบียนสหกรณ์ที่ควบเข้ากันเป็นสหกรณ์ใหม่ตามความใน มาตรา ๙๔ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ แล้ว จะถอนชื่อสหกรณ์เดิมที่ได้ควบเข้ากันนั้นออกจากทะเบียน ทำให้สหกรณ์เดิมสิ้นสภาพนิติบุคคลและวาระการดำรงตำแหน่งย่อมสิ้นสุดไปด้วย กรรมการดำเนินการของสหกรณ์ใหม่จึงนับเป็นวาระแรก

ปัญหา

สหกรณ์ที่เกิดขึ้นจากการแยกสหกรณ์ การนับวาระกรรมการดำเนินการที่มาจากการเลือกตั้งของสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นใหม่นั้น จะต้องนับรวมวาระการเป็นกรรมการดำเนินการของสหกรณ์เดิมด้วยหรือไม่

แนวทางปฏิบัติ

๑. การแยกสหกรณ์ ให้อธิบายว่าสหกรณ์ที่เกิดขึ้นจากการแยกสหกรณ์เป็นสหกรณ์ใหม่ตามมาตรา ๙๔ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ดังนั้น ผู้ที่จะเข้ามาดำรงตำแหน่งกรรมการดำเนินการก็ให้เป็นการนับวาระใหม่

๒. สำหรับสหกรณ์เดิมก็ให้นับวาระไปอย่างเดิม

ประเด็นที่ ๒ ประธานกรรมการ

ปัญหา

ประธานกรรมการจะต้องจับฉลากออก เมื่อดำรงตำแหน่งครบหนึ่งปีตามความแห่งมาตรา ๕๐ วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ด้วยหรือไม่

แนวทางปฏิบัติ

ประธานกรรมการถือเป็นกรรมการดำเนินการคนหนึ่ง จึงต้องจับฉลากออกตามความในมาตรา ๕๐ วรรคสอง ด้วย

ปัญหา

เมื่อตำแหน่งประธานกรรมการว่างลงก่อนถึงคราวออกตามวาระ สหกรณ์จำเป็นจะต้องเรียกประชุมใหญ่วิสามัญเพื่อเลือกตั้งประธานกรรมการหรือไม่

แนวทางปฏิบัติ

เมื่อประธานกรรมการว่างลง

๑. กรณีข้อบังคับได้กำหนดวิธีปฏิบัติไว้ชัดเจนแล้ว ก็ให้ถือปฏิบัติตามที่กำหนดในข้อบังคับ
๒. กรณีข้อบังคับไม่ได้กำหนดวิธีปฏิบัติไว้เป็นการเฉพาะ รองประธานกรรมการสามารถปฏิบัติหน้าที่

แทนได้อยู่แล้ว ดังนั้น จึงขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของสหกรณ์ว่าจะเรียกประชุมใหญ่วิสามัญเพื่อเลือกตั้งซ่อมหรือไม่หรืออาจรองกว่าจะถึงวันประชุมใหญ่สามัญประจำปีแล้วจึงจะเลือกตั้งซ่อมหรือเลือกตั้งใหม่ แล้วแต่กรณีว่าตำแหน่งนั้นครบวาระพอดีหรือยังเหลือเวลาในวาระอยู่

ปัญหา

สหกรณ์ขอเปลี่ยนใช้ข้อบังคับใหม่ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์ยังไม่ได้รับจดทะเบียน ซึ่งตามข้อบังคับเดิมกำหนดให้กรรมการดำเนินการเลือกตั้งระหว่างกันเองดำรงตำแหน่งประธานกรรมการ เมื่อสหกรณ์ได้เลือกตั้งกรรมการดำเนินการและถือปฏิบัติตามมาตรา ๕๐ คือ ให้ที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งตำแหน่งประธานกรรมการตามที่กำหนดในข้อบังคับใหม่ จะกระทำได้หรือไม่

แนวทางปฏิบัติ

ข้อความตามข้อบังคับเดิมของสหกรณ์ขัดต่อมาตรา ๕๐ วรรคแรก จึงถือบังคับใช้ไม่ได้ เมื่อสหกรณ์ได้ปฏิบัติตามมาตรา ๕๐ จึงถือว่าถูกต้องแล้ว แม้ว่าข้อบังคับฉบับใหม่จะยังไม่ได้รับจดทะเบียนก็ตาม

ประเด็นที่ ๓ ตำแหน่งกรรมการดำเนินการว่างลงก่อนถึงคราวออกตามวาระ

ปัญหา

นาย ก. พ้นจากตำแหน่งก่อนถึงคราวออกตามวาระ และพ้นจากตำแหน่งก่อนถึงวันจับฉลากออกกึ่งหนึ่งตามความในมาตรา ๕๐ วรรคสอง เมื่อนาย ข. ได้รับเลือกตั้งเข้ามาแทนนาย ก. ก่อนถึงวันจับฉลากออก นาย ข. จะต้องจับฉลากออกด้วยหรือไม่

แนวทางปฏิบัติ

นาย ข. ได้รับเลือกตั้งเข้ามาแทนนาย ก. จึงต้องถือปฏิบัติตามความแห่งมาตรา ๕๐ วรรคท้าย โดยผู้ที่ได้รับเลือกตั้งตำแหน่งกรรมการดำเนินการแทนตำแหน่งที่ว่าง จะอยู่ในตำแหน่งต่อไปได้เท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ที่ตนแทน ดังนั้น นาย ข. จะต้องจับฉลากออกตามมาตรา ๕๐ วรรคสอง ด้วย

ปัญหา

กรณีสหกรณ์มีกรรมการดำเนินการ ๑๕ คน เมื่อครบหนึ่งปีได้จับฉลากออก ๘ คน ซึ่งถือว่าครบวาระแรกและกรรมการดำเนินการทั้ง ๘ คน ได้รับเลือกตั้งเข้ามาเป็นกรรมการดำเนินการอีกวาระ ปีต่อมากรรมการดำเนินการอีก ๗ คน ครบวาระสองปี และกรรมการดำเนินการอีก ๘ คน ขอลาออกด้วย ทำให้กรรมการดำเนินการพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ จึงขอหารือจากผลการเลือกตั้งครั้งใหม่ ดังนี้

๑. กรรมการดำเนินการชุด ๘ คน ได้รับเลือกตั้งเข้ามาใหม่จำนวน ๗ คน
๒. กรรมการดำเนินการชุดที่ ๗ คน ได้รับเลือกตั้งเข้ามาใหม่จำนวน ๕ คน
๓. กรรมการดำเนินการคนใหม่ได้รับเลือกตั้งเข้ามาจำนวน ๓ คน

แนวทางปฏิบัติ

๑. กรรมการดำเนินการชุด ๘ คน ได้รับเลือกตั้งเข้ามา ๗ คน กรรมการดำเนินการทั้ง ๗ คน ถือว่ามีคุณสมบัติ ที่ขัดต่อมาตรา ๕๐ วรรคสาม เนื่องจากเข้ามาเป็นกรรมการในวาระที่ ๓ และสหกรณ์จะต้องจัดให้มีการประชุมใหญ่เพื่อเลือกตั้งกรรมการเข้ามาแทนตำแหน่งที่ว่าง
๒. กรรมการดำเนินการชุด ๗ คน ได้รับเลือกตั้งเข้ามา ๕ คน ถือว่าเป็นวาระที่สองยังสามารถบริหารงานต่อไปได้
๓. กรรมการดำเนินการใหม่จำนวน ๓ คน ให้ถือว่าเป็นการดำรงตำแหน่งวาระแรก สำหรับปีต่อไปให้กรรมการดำเนินการจับฉลากออกกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการดำเนินการสหกรณ์ทั้งหมดและหากเป็นกรรมการดำเนินการตามข้อ ๒ ถูกจับฉลากออก ให้ถือว่าเป็นวาระที่สองแล้ว ตามมาตรา ๕๐ วรรคสาม จึงไม่มีสิทธิที่จะสมัครเป็นกรรมการในวาระต่อไปได้อีก

ปัญหา

กรณีข้อบังคับกำหนดให้สหกรณ์มีกรรมการดำเนินการจำนวน ๑๕ คน ตามมาตรา ๕๐ เมื่อครบหนึ่งปีกรรมการดำเนินการจะต้องจับฉลากออกกึ่งหนึ่ง แต่ได้มีปัญหาดังต่อไปนี้

๑. กรรมการดำเนินการได้ขอลาออกต่อที่ประชุมใหญ่ จำนวน ๑๑ คน สหกรณ์จะต้องจับฉลากอีกหรือไม่
๒. เมื่อมีการเลือกตั้งใหม่เพื่อเลือกกรรมการดำเนินการแทนคนเดิมที่ขอลาออกจำนวน ๑๑ คน แต่ที่

ประชุมใหญ่เลือกตั้งได้เพียง ๗ คน รวมกับกรรมการดำเนินการที่เหลืออีก ๔ คน รวมมีกรรมการดำเนินการจำนวน ๑๑ คน จะกระทำได้อย่างไรหรือไม่ และสหกรณ์จะมีวิธีปฏิบัติต่อไปอย่างไร

แนวทางปฏิบัติ

๑. เมื่อกรรมการดำเนินการได้ลาออกไปจำนวน ๑๑ คน ซึ่งมีจำนวนเกินกว่าหนึ่งในสองของกรรมการ
ดำเนินการทั้งหมดแล้ว สหกรณ์จึงไม่ต้องนำวิธีการจับฉลากมาใช้อีก

๒. ข้อบังคับของสหกรณ์ได้กำหนดให้มีกรรมการดำเนินการจำนวน ๑๕ คน ดังนั้นเมื่อเลือกตั้งได้เพียง ๗ คน รวมกับคนเดิม ๔ คน เป็น ๑๑ คน ไม่สามารถกระทำได้นี้เนื่องจากขัดต่อข้อบังคับของสหกรณ์ จึงต้องให้ที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งเพิ่มให้ได้จำนวน ๑๕ คน หากไม่สามารถกระทำได้ในการประชุมใหญ่ครั้งนั้นก็จะต้องเรียกประชุมใหญ่วิสามัญเพื่อเลือกตั้งกรรมการดำเนินการให้ได้จำนวน ๑๕ คน โดยในระหว่างนี้กรรมการดำเนินการจำนวน ๑๑ คน ก็ไม่สามารถทำนิติกรรมใดๆ ได้จนกว่าจะมีกรรมการดำเนินการครบตามข้อบังคับ อีกทั้งในปีต่อไปเมื่อกรรมการดำเนินการจำนวน ๔ คน ครบวาระต้องออก ก็แนะนำสหกรณ์ให้มีการจับฉลากให้กรรมการดำเนินการออกจากตำแหน่งอีก ๓ คน เพื่อจะได้มีการเลือกตั้งกรรมการดำเนินการสลับกันไป ตามเจตนารมณ์ของมาตรา ๕๐

ปัญหา

กรรมการดำเนินการดำรงตำแหน่งวาระแรกตามความแห่งมาตรา ๑๓๖ เมื่อหมดวาระได้รับเลือกเป็นกรรมการดำเนินการอีกวาระ เมื่อครบหนึ่งปีได้จับฉลากออกตามความแห่งมาตรา ๕๐ วรรคสอง ขอหาหรือว่าผู้ที่จับฉลากออกจะสามารถได้รับเลือกตั้งเข้ามาดำรงตำแหน่งอีกให้ครบ ๒ ปี จะได้หรือไม่

แนวทางปฏิบัติ

กรรมการดำเนินการซึ่งได้ดำรงตำแหน่งวาระแรกแล้วตามความแห่งมาตรา ๑๓๖ วรรคสอง เมื่อครบวาระและได้รับเลือกตั้งเข้ามาอีกครั้ง ถือว่าเป็นการดำรงตำแหน่งในวาระที่สอง หากถูกจับฉลากออกเมื่อดำรงตำแหน่งครบหนึ่งปี ให้ถือว่าเป็นการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ จึงไม่มีสิทธิ์ได้รับเลือกตั้งเข้ามาใหม่ได้ ตามความแห่งมาตรา ๕๐ วรรคสอง วรรคสาม

ปัญหา

สหกรณ์เลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการไว้ ๑๕ คน ต่อมาเมื่อกรรมการดำเนินการพ้นจากตำแหน่งไป ๑ คน โดยไม่มีการเลือกตั้งซ่อม เมื่อครบหนึ่งปีจะต้องให้กรรมการดำเนินการพ้นจากตำแหน่งไป ๑ คน โดยไม่มีการเลือกตั้งซ่อม เมื่อครบหนึ่งปีจะต้องให้กรรมการจับฉลากออกกี่คน

แนวทางปฏิบัติ

ให้กรรมการดำเนินการจับฉลากออกจำนวน ๗ คน ตามมาตรา ๕๐ วรรคสอง แต่ให้ที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งเข้ามาจำนวน ๘ คน เพื่อให้ครบตามจำนวนที่กำหนดในข้อบังคับคือ ๑๕ คน

ประเด็นที่ ๔ ระเบียบว่าด้วยการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการ หรือระเบียบว่าด้วยการสรรหา
คณะกรรมการดำเนินการ

ปัญหา

สหกรณ์ออมทรัพย์หนึ่ง จำกัด ได้กำหนดระเบียบว่าด้วยการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการ โดยกำหนดเขตเลือกตั้ง ๓ เขต ให้แต่ละเขตเลือกตั้งขึ้นก่อนแล้วนำผลการเลือกตั้งดังกล่าวมาให้ที่ประชุมใหญ่รับรอง ระเบียบดังกล่าวขัดต่อกฎหมายหรือไม่

แนวทางปฏิบัติ

คณะกรรมการดำเนินการที่ได้รับเลือกตั้งตามวิธีการที่กำหนดในระเบียบ ไม่ได้กระทำในที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์ ดังนั้น ระเบียบดังกล่าวจึงขัดต่อมาตรา ๕๐

ปัญหา

สหกรณ์ออมทรัพย์สอง จำกัด ได้กำหนดระเบียบว่าด้วยการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการ สหกรณ์โดยผ่านความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ ได้กำหนดว่าหากตำแหน่งกรรมการดำเนินการวางลงก่อนถึงวาระให้คณะกรรมการดำเนินการเลือกตั้งประกาศชื่อผู้สมัครที่ได้ลำดับถัดไปของเขตเลือกตั้งนั้นๆ เป็นกรรมการดำเนินการแทนจะกระทำได้อหรือไม่

แนวทางปฏิบัติ

ระเบียบดังกล่าวมิได้เลือกตั้งกรรมการดำเนินการโดยที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์ ดังนั้น ระเบียบดังกล่าวจึงขัดต่อมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒

ปัญหา

สหกรณ์ออมทรัพย์สาม จำกัด ให้แต่ละหน่วยงานย่อย เลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการในแต่ละหน่วยงานก่อนแล้วนำมาให้ที่ประชุมใหญ่รับรองอีกครั้งหนึ่ง จะกระทำได้อหรือไม่

แนวทางปฏิบัติ

หน่วยงานย่อยจะเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการในแต่ละหน่วยงานแล้วนำมาให้ที่ประชุมใหญ่รับรองอีกครั้งหนึ่งไม่สามารถปฏิบัติได้เพราะไม่เป็นการเลือกตั้งโดยที่ประชุมใหญ่ตามมาตรา ๕๐ แต่ควรกำหนดในข้อบังคับว่าให้หน่วยงานย่อยมีสิทธิเสนอชื่อเข้ารับเลือกตั้งได้จำนวนกี่คน เพื่อให้ที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งอีกครั้ง หรือกำหนดสัดส่วนจำนวนกรรมการดำเนินการต่อจำนวนสมาชิกที่สังกัดหน่วยงานย่อย เพื่อให้ที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งตามสัดส่วนดังกล่าว

ข้อแนะนำ การกำหนดระเบียบการสรรหากรรมการดำเนินการ

สหกรณ์ไม่สามารถกำหนดระเบียบว่าด้วยการเลือกตั้งกรรมการดำเนินการได้ เนื่องจากขัดต่อมาตรา ๔๓ (๙) แต่ในทางปฏิบัติสหกรณ์ได้มีการออกระเบียบว่าด้วยการสรรหาบุคคลที่จะได้รับเลือกตั้ง

เป็นกรรมการดำเนินการก่อนถึงวันประชุมใหญ่ ข้อยุติในกรณีดังกล่าว สามารถแนะนำสหกรณ์ถือปฏิบัติได้ ดังนี้

๑. การออกระเบียบของสหกรณ์ควรจะกำหนดระเบียบอย่างไร
 - ระเบียบว่าด้วยการสรรหาบุคคลเพื่อเข้ารับการเลือกตั้งเป็นกรรมการดำเนินการ เป็นต้น
๒. ขอบเขตของการกำหนดระเบียบเป็นอย่างไร
 - กำหนดการสรรหาบุคคลในแต่ละเขตหรือพื้นที่ หรือกำหนดโควตาของหน่วยงานหรือพื้นที่ว่าจะมีจำนวนกรรมการได้กี่คนสามารถกระทำได้
 - การเลือกตั้งหรือสรรหาบุคคลโดยการเลือกตั้งมาจากหน่วยงานหรือพื้นที่ก่อนจะเสนอชื่อบุคคลที่ได้รับเลือกตั้งหรือสรรหาเบื้องต้นให้ที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งอีกครั้ง ควรกระทำโดยให้จำนวนที่ได้มาจากการสรรหาข้างต้นมีจำนวนมากพอที่จะสามารถให้ที่ประชุมใหญ่มีตัวเลือกในการพิจารณา แต่หากเป็นการสรรหามาจำนวนพอดีก็น่าจะสามารถทำได้ แต่ต้องให้ที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งอีกครั้ง

ประเด็นที่ ๕ จำนวนกรรมการดำเนินการ

ปัญหา

สหกรณ์กำหนดข้อความในข้อบังคับว่า “ให้สหกรณ์มีคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ประกอบด้วย ประธานกรรมการหนึ่งคน และกรรมการอีกไม่เกินห้าคน แต่ไม่เกินสิบห้าคน” ขัดต่อมาตรา ๕๐ หรือไม่

แนวทางปฏิบัติ

มาตรา ๕๐ กำหนดว่า “ให้สหกรณ์มีคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ประกอบด้วยประธานกรรมการหนึ่งคน และกรรมการอื่นอีกไม่เกินสิบสี่คน” แนวทางปฏิบัติเป็นสาระสำคัญที่สหกรณ์จะต้องกำหนดจำนวนกรรมการดำเนินการไว้ให้ชัดเจนและแน่นอนในข้อบังคับของสหกรณ์ เพื่อให้สหกรณ์สามารถปฏิบัติตามมาตรา ๕๐ วรรคสองได้ โดยสามารถสลับกันดำรงตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งเป็นจำนวนหนึ่งในสองของกรรมการดำเนินการทั้งหมด มิเช่นนั้นที่ประชุมใหญ่ก็อาจกำหนดจำนวนและเปลี่ยนแปลงจำนวนกรรมการอื่นได้ทุกปี ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติตามความแห่งมาตรา ๕๐ วรรคสองได้

ปัญหา

สหกรณ์กำหนดจำนวนกรรมการดำเนินการไว้ไม่เกิน ๑๕ คน แต่ได้เลือกตั้งไว้เพียง ๙ คน อยู่ครบหนึ่งปีได้จับฉลากออกจำนวน ๕ คน เหลืออยู่ ๔ คน แต่เมื่อเลือกตั้งใหม่ได้เลือกตั้งกรรมการเข้ามา ๑๑ คน เพื่อให้ครบจำนวน ๑๕ คน ตามที่มาตรา ๕๐ กำหนดไว้ จะกระทำได้หรือไม่

แนวทางปฏิบัติ

สหกรณ์ได้เคยกำหนดจำนวนกรรมการไว้ ๙ คน เมื่อจับฉลากออกไป ๕ คน ก็จะต้องเลือกตั้งเข้ามาอีกเพียง ๕ คน ไม่สามารถเลือกตั้งเข้ามาเพิ่มอีก ๑๑ คน เพราะจะขัดต่อมาตรา ๕๐ วรรคสอง และตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติสหกรณ์จะต้องเข้าออกทีหนึ่งสลับกันไป ดังนั้น สหกรณ์จะต้องแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับโดยกำหนดจำนวนกรรมการดำเนินการที่แน่นอนต่อไป มิฉะนั้นจะเกิดปัญหาในการเลือกตั้ง

กรรมการดำเนินการแต่ละปีและจำนวนกรรมการดำเนินการเข้าออกในแต่ละปีไม่เป็นไปตามมาตรา ๕๐ วรรคสอง

ปัญหา

กรณีเลือกตั้งกรรมการดำเนินการไว้เดิม ๑๑ คน ต่อมาขอแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับเป็นจำนวน ๑๕ คน เมื่อครบหนึ่งปีซึ่งจะต้องจับฉลากออกนั้น สหกรณ์จะมีวิธีปฏิบัติอย่างไร

แนวทางปฏิบัติ

เมื่อครบหนึ่งปีให้กรรมการดำเนินการจับฉลากออกจำนวน ๖ คน แต่เลือกตั้งเพิ่มเข้ามา ๑๐ คน เพื่อให้มีจำนวนครบ ๑๕ คน โดยให้ที่ประชุมใหญ่ตั้งเงื่อนไขว่าเมื่อเลือกตั้งครบหนึ่งปีให้กรรมการดำเนินการจำนวน ๑๐ คน ที่เลือกตั้งเข้ามาใหม่ จับฉลากออกจำนวน ๒ คน รวมกับที่ต้องออกตามวาระอีก ๕ คน รวมเป็น ๗ คน เพื่อจะได้สลับกันดำรงตำแหน่งปีละ ๗ คน หรือ ๘ คน ตามเจตนารมณ์แห่งมาตรา ๕๐

ประเด็นที่ ๖ ชุมนุมสหกรณ์

ปัญหา

มาตรา ๑๐๗ กำหนดให้ชุมนุมสหกรณ์ฯ บัญญัติเรื่องจำนวน หลักเกณฑ์ และวิธีการเลือกตั้ง คณะกรรมการดำเนินการไว้ในข้อบังคับ ดังนั้น ชุมนุมสหกรณ์ฯ จะต้องนำบทบัญญัติตามมาตรา ๕๐ มาใช้บังคับด้วยหรือไม่

แนวทางปฏิบัติ

เมื่อมาตรา ๑๐๗ บัญญัติให้ชุมนุมสหกรณ์กำหนดจำนวน หลักเกณฑ์ และวิธีการเลือกตั้ง คณะกรรมการดำเนินการไว้ในข้อบังคับเป็นการเฉพาะแล้ว จึงไม่ต้องนำบทบัญญัติในมาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง มาใช้บังคับอีก ดังนั้น ข้อบังคับของชุมนุมสหกรณ์จึงกำหนดจำนวน หลักเกณฑ์ และวิธีการเลือกตั้งแตกต่างไปจากมาตรา ๕๐ ได้

ปัญหา

เรื่องวาระการดำรงตำแหน่ง บทบัญญัติเกี่ยวกับชุมนุมสหกรณ์ไม่ได้กำหนดไว้เป็นการเฉพาะ ดังนั้น ชุมนุมสหกรณ์ฯ จะต้องนำบทบัญญัติตามมาตรา ๕๐ มาใช้บังคับด้วยหรือไม่

แนวทางปฏิบัติ

บทบัญญัติเกี่ยวกับชุมนุมสหกรณ์ไม่ได้กำหนดวาระการดำรงตำแหน่งไว้เป็นการเฉพาะ ดังนั้น ชุมนุมสหกรณ์จะต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติในมาตรา ๕๐ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคท้าย

ปัญหา

การนับวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการดำเนินการให้นับจากตัวบุคคล หรือจากสหกรณ์ที่ กรรมการดำเนินการสังกัดอยู่

แนวทางปฏิบัติ

การนับวาระการดำรงตำแหน่งกรรมการดำเนินการของชุมนุมสหกรณ์ให้นับจากตัวบุคคลที่เป็นผู้แทนของสหกรณ์สมาชิก มิใช่ นับจากสหกรณ์ที่มีผู้แทนสหกรณ์เป็นกรรมการดำเนินการของชุมนุมสหกรณ์

ปัญหา

กรณีผู้ได้รับเลือกเป็นผู้แทนของสหกรณ์สมาชิกซึ่งเป็นกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ และเป็นกรรมการดำเนินการของชุมนุมสหกรณ์ฯ ด้วย เมื่อพ้นจากตำแหน่งกรรมการดำเนินการของสหกรณ์สมาชิก จะต้องพ้นจากตำแหน่งกรรมการดำเนินการของชุมนุมสหกรณ์ฯ ด้วยหรือไม่ กรณีที่ไม่ได้กำหนดไว้ให้ชัดเจนในข้อบังคับ

แนวทางปฏิบัติ

เมื่อข้อบังคับไม่ได้กำหนดไว้ให้ชัดเจนว่าผู้แทนสหกรณ์จะต้องพ้นจากตำแหน่งกรรมการดำเนินการของชุมนุมสหกรณ์ เมื่อพ้นจากตำแหน่งกรรมการดำเนินการจากสหกรณ์สมาชิก แต่สหกรณ์สมาชิกยังไม่ได้มีมติเลือกผู้แทนสหกรณ์คนใหม่ ก็ให้ผู้แทนสหกรณ์สมาชิกเดิมยังคงเป็นกรรมการดำเนินการต่อไป จนกว่าจะครบตามวาระ หรือสหกรณ์สมาชิกจะได้มีมติเลือกผู้แทนสหกรณ์คนใหม่ ผู้แทนสหกรณ์คนเดิมจึงจะพ้นจากการเป็นผู้แทนสหกรณ์และจะต้องพ้นจากตำแหน่งกรรมการดำเนินการของชุมนุมสหกรณ์ฯ ด้วย

ปัญหา

การกำหนดการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการดำเนินการในข้อบังคับของชุมนุมสหกรณ์ เพื่อมิให้ชุมนุมสหกรณ์ต้องเกิดปัญหาการบริหารงานไม่ต่อเนื่อง เนื่องจากกรรมการดำเนินการชุมนุมสหกรณ์จะต้องพ้นจากตำแหน่งเมื่อพ้นจากการเป็นกรรมการดำเนินการของสหกรณ์สมาชิก ชุมชนสหกรณ์จะมีแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างไร

แนวทางปฏิบัติ

แนะนำให้ชุมนุมสหกรณ์แก้ไขข้อบังคับ โดยกำหนดให้กรรมการดำเนินการของชุมนุมสหกรณ์อยู่ในตำแหน่งจนกว่าจะครบวาระตามที่กำหนดในข้อบังคับ แม้ว่า จะพ้นจากตำแหน่งกรรมการดำเนินการจากสหกรณ์สมาชิกก็ตาม เพื่อให้การบริหารงานของชุมนุมสหกรณ์เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

ปัญหา

ชุมนุมสหกรณ์แห่งหนึ่งได้เลือกตั้งนาย ก. เข้าเป็นประธานกรรมการ เมื่อปี ๒๕๔๔ เป็นวาระที่ ๒ ปีที่ ๑ เมื่อเป็นได้หนึ่งปี นาย ก. ต้องพ้นจากตำแหน่งประธานกรรมการก่อนถึงคราวออกตามวาระ เนื่องจากพ้นจากการเป็นผู้แทนของสหกรณ์สมาชิก ที่ประชุมใหญ่ปี ๒๕๔๕ จึงได้เลือกนาย ข. เข้ามาเป็นประธานกรรมการแทนอยากทราบว่า นาย ข. จะอยู่ในตำแหน่งได้กี่ปีจึงจะครบวาระ

แนวทางปฏิบัติ

นาย ข. ได้รับเลือก ตั้งเข้ามาแทนนาย ก. จึงเข้าข่ายตามมาตรา ๕๐ วรรคท้าย ดังนั้น จึงอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ที่ตนแทน คือ หนึ่งปี

ปัญหา

นาย X ได้รับเลือกเป็นกรรมการดำเนินการชุมนุมสหกรณ์ ในปี ๒๕๔๓ เป็นวาระที่ ๑ ปีที่ ๑ ต่อมาปี ที่ ๒๕๔๔ นาย X ได้ลาออกจากตำแหน่ง โดยที่ประชุมใหญ่ได้เลือกตั้งนาย B เข้ามาแทน ปี ๒๕๔๕ นาย X ได้รับเลือกตั้งเป็นประธานกรรมการ นาย X จะต้องนับการดำรงตำแหน่งเป็นวาระใด

แนวทางปฏิบัติ

แม้ว่านาย X จะได้ลาออกก่อนจะดำรงตำแหน่งครบวาระก็ตาม การนับวาระการดำรงตำแหน่งของ นาย X เมื่อได้รับเลือกตั้งใหม่ก็ให้นับระยะเวลาของวาระต่อเนื่องจากวาระเดิม ดังนั้น จึงถือเป็นการดำรง ตำแหน่งในวาระที่สอง

ประเด็นที่ ๗ ประเด็นปัญหาอื่นๆ

ปัญหา

ผู้ที่ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๕๐ หรือมาตรา ๕๒ แต่ได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการดำเนินการตามมติ ของที่ประชุมใหญ่แล้ว เมื่อตรวจพบแล้วจะให้พ้นจากตำแหน่งโดยวิธีใด อย่างไร และเมื่อใด

แนวทางปฏิบัติ

บุคคลนั้นถือว่าไม่มีคุณสมบัติจึงไม่ได้เป็นกรรมการดำเนินการมาตั้งแต่ต้น ดังนั้นจึงไม่ต้องทำหนังสือ ลาออกแต่ให้ยกเลิกมติที่ประชุมใหญ่ครั้งนั้นโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๐ เนื่องจากลงมติขัดต่อ พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕๐ หรือมาตรา ๕๒

ปัญหา

เมื่อกรรมการดำรงตำแหน่งครบสองวาระแล้ว จะต้องเว้นการเป็นกรรมการดำเนินการเป็นเวลา เท่าไร

แนวทางปฏิบัติ

๑. กรณีปกติให้เว้น ๑ รอบการเลือกตั้งปกติ คือ เมื่อมีการประชุมใหญ่สามัญประจำปี
๒. หากคณะกรรมการดำเนินการที่ได้รับเลือกตั้งมีการพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะก่อนครบวาระ กรรมการดำเนินการคนนั้นก็สามรถสมัครเข้ารับการเลือกตั้งได้ เนื่องจากวาระที่ต้องเว้นได้ สิ้นสุดลงแล้ว
๓. สหกรณ์ควรกำหนดในข้อบังคับให้ชัดเจนว่าเมื่อกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ดำรงตำแหน่ง ครบสองวาระแล้วจะต้องเว้นเท่าไร เพื่อให้เกิดความชัดเจนในทางปฏิบัติของสหกรณ์